

פניני אביר יעקב

פנינים לפרשת השבוע מתורת המקובל האלקי
רבינו יעקב אביחצירא זיע"א

גליון א' - פרשת שמות תשפ"ד

יום ראשון

התמודדות פתוי היום-יום

היצר הרע אורב לכל יהודי, מנסה להכשילו בחטאים ולקסית אותו מדרך התורה.

מִן הָאֲבִיר יַעֲקֹב בְּסִפְרוֹ 'פְּתוּחֵי חוֹתֶם' דוֹרֵשׁ עַל זֶה אֶת הַפְּסוּק 'וַיִּשְׁמְעוּ עֲלָיו שְׂרֵי מַסִּים לְמַעַן עֲנֹתוֹ בְּסִבְלָתָם וַיִּבְּנוּ עָרֵי מַסְכְּנוֹת לְפָרְעָה'.

'וַיִּשְׁמְעוּ עֲלָיו שְׂרֵי מַסִּים' - הַיֵּצֵר מְכַבֵּיד עַל הָאָדָם בְּאִמְצָעוֹת טְרוֹדוֹת הַפְּרָנְסָה וְהַבְּלִי הָעוֹלָם.

וְהַכֵּל - כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה לוֹ זְמַן פְּנוּי לַעֲבוֹדַת ה', 'לְמַעַן עֲנֹתוֹ בְּסִבְלָתָם'.

וימה היא העצה?

'וַיִּבְנוּ עָרֵי מַסְכְּנוֹת לְפָרְעָה אֶת פֶּתֶם וְאֶת רַעַמְסֵס' - אָדָם חָכֵם יִחְשָׁב כֹּל הַעֵת, כַּמָּה רַע יִהְיֶה בְּגוֹרְלוֹ, כַּמָּה הוּא יִהְיֶה מְסַכָּן אִם יִתְפַּתֵּה לַעֲצַת הַיֵּצֵר, 'פֶּתֶם' זֶה פִי תְהוֹם, 'רַעַמְסֵס' רוֹמֵז לְגִיהֶנֶם בּוֹ מִתְמוֹסֵס נֶפֶשׁ הָרָשָׁע, וְאִזּוֹ יִשְׁכַּח לְבָרֵךְ מִפְּתוּי הַיֵּצֵר הָרַע.

יום שני

תכונות של מנהיג בישראל

דוד המלך קרא על משה רבנו את הפסוק בתהלים (מה ח) 'אֶהְבֵּת צְדָק וּתְשׁוּנָא רְשָׁע עַל כֵּן מִשְׁחָף אֱלֹקִים'.

שואל מִן הָאֲבִיר יַעֲקֹב, בְּמָה הֵיטָה נִפְרַת 'אֶהְבֵּת הַצְּדָק' שֶׁל מֹשֶׁה רַבְּנוּ, אֲשֶׁר בְּגִלְגָּלָה נִבְחַר לְהַנְהִיג אֶת יִשְׂרָאֵל?

וְהוּא מְסַבֵּיר, שֶׁכְּאֲשֶׁר רָאָה מֹשֶׁה אֶת הַמִּצְרִי מִכָּה אִישׁ עֲבָרִי מֵאֲחֵי הַיְהוּדִים, הוּא הִרְג אֶת הַמִּצְרִי לְעֵינֵי רַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל וְלֹא פָחַד! כִּי הוּא הֵיטָה סְמוּךְ וּבְטוּחַ בְּאֲחֻדוֹתָם שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׂאֵף אֶחָד מֵהֶם לֹא יִלֵּךְ וְיִלְשִׁין עֲלָיו בְּפָנָיו הַשְּׁלֵטוֹן.

מִדָּה טוֹבָה זוֹ, לְרֵאוֹת טוֹב וּלְלַמֵּד זְכוֹת עַל כֹּל אֶחָד, הֵיא סִימָן מְבַהֵק שֶׁהוּא רָאוּי לְהִיּוֹת מְנַהֵגִם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

יום שלישי

רצוננו לעשות רצונך

בְּנֵי יִשְׂרָאֵל צָעְקוּ אֵל ה' בְּזַמַּן שֶׁהָיוּ מִשְׁעַבְדִּים בְּמִצְרַיִם.

רַבְּנוּ הָאֲבִיר יַעֲקֹב מְדַגֵּישׁ כִּי צָעְקָתָם לֹא הֵיטָה עַל הַקִּשְׁי הַגּוֹפְנֵי שְׁלֵהֶם, כִּי בּוֹדְאֵי הֵם קִבְּלוּ אֶת הַדִּין בְּאֶהְבָּה.

אֵלָּא זַעְקָתָם הֵיטָה עַל כֹּךָ שֶׁמִּחְמַת הַשְּׁעֵבֵד לֹא הֵיטָה לָהֶם רִגְעַת מְנוּחָה לַעֲבוֹדַת ה', וְאֶת כָּל כֹּחַם וּמְרָצָם הִצְרִיכוּ לְהַשְׁקִיעַ בְּעֲבוֹדַת טִיט וּלְבָנִים, וְלֹא בְּעֲבוֹדַת ה'.

זֶה הֵיטָה עֲבוּרָם קִשְׁי עֲצוּם.

לְפִי זֶה, הוּא מְסַבֵּיר בְּאִפְסוֹ נִפְלֵא אֶת הָאִמּוּר בְּיִצִיאַת מִצְרַיִם 'וְזֶה לָךְ הָאוֹת כִּי אֲנִי שַׁלְחָתִיךָ, בְּהוֹצִיאֶיךָ אֶת הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעֲבֹדוּן אֶת הָאֱלֹקִים עַל הָהָר הַזֶּה'.

וְקִשָּׁה, וְכִי בַעֲת שִׁיָּצְאוּ מִמִּצְרַיִם הֵם הָיוּ צָרִיכִים לְאוֹת וְסִימָן, הָרִי עֲצָם יִצִיאָתָם הֵיא הַסִּימָן הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר?

אֵלָּא ה' אָמַר לְמֹשֶׁה, הִרְאֵה שֶׁשְּׁמַעְתִּי אֶת צַעְקָתָם הַטְּהוֹרָה וְהָאֲמִתִּית, הֵיא שְׁמִיד אַחֲרֵי יִצִיאַת מִצְרַיִם אֲנִי מְבִיא אוֹתָם לְהָר סִינַי, וּמִקְרָב אוֹתָם לַעֲבוֹדַת ה'.

יום רביעי

אדם מסגל לשנות גזרת שמים

בְּתַחֲלָה ה' גָּזַר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל 400 שָׁנוֹת גְּלוּת, אֲךָ לְבִסּוּף הַקְּדִים לָהֶם אֶת הַקֶּזֶז, מִחְמַת קִשְׁי הַשְּׁעֵבֵד.

לְכַאוּרָה קִשָּׁה, כִּיִּצַד נָתַן לְשָׁנוֹת גְּזֵרַת שָׁמַיִם, הָרִי כֹל דְּבָרָיו שֶׁל ה' שְׂרִירִים וְקִנְיָמִים לְעוֹלָם?

הַתְּשׁוּבָה רְמוּזָה בְּפִסּוּק 'אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה', כִּי 'אֶהְיֶה' עוֹלָה בְּגִימְטְרִיא כ"א, וְאִם מְחַשְׁבִּים 21 פְּעָמִים אֶת הַמְּלָה 'אֶהְיֶה', עוֹלָה 441 כַּמִּנְּן 'אָמוֹת'.

וְהַכְּפִילוֹת נִדְרָשֶׁת כֹּךָ: 'אֶהְיֶה' - ה' יִתְנַהֵג עִם הָאָדָם בְּהִנְהָגָה כְּפִי שֶׁנִּגְזַר עֲלָיו.

אוּלָם אִם יֵשׁוּב בְּתְשׁוּבָה וְיִיטִיב מַעֲשָׂיו, אֲזַ 'אֲשֶׁר אֶהְיֶה' - אֶהְיֶה עִמּוֹ בְּהִנְהָגָה אַחֲרַת, בְּמִדָּה טוֹבָה, כִּי עַל פִּי הָאָמוֹת כָּבֵר לֹא מְגִיעָה לוֹ הַגְּזֵרָה הָרַעָה הַזֹּאת.

אִם אָדָם מִיִּטִּיב אֶת מַעֲשָׂיו, גַּם הַגְּזֵרוֹת שֶׁעֲלָיו מִשְׁתַּנּוֹת לְטוֹבָה.

יום חמישי

"תורתך אל תעזבו"

ה' בְּרָא אֶת הָעוֹלָם עַל יְדֵי הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְהֵיא אֶחָד מִמְּעוֹדֵי הָעוֹלָם.

בְּזֵהָר הַקְּדוּשׁ גַּם כְּתוּב שֶׁהַלּוּמֵד תּוֹרָה מְסִיעַ לְקִיּוּם הָעוֹלָם.

מִזֶּה נָתַן לְהַבִּין עַד כַּמָּה צָרִיךְ כֹּל אֶחָד לְהִתְחַזֵּק בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה בְּכָל כּוּחוֹ, וְלֹא לְהִתְבַּטֵּל מִמֶּסֶךְ

הַתּוֹרָה. מִן הָאֲבִיר יַעֲקֹב רוֹמֵז אֶת הָעֵינָן הַזֶּה בְּמָה שֶׁצָּנָה ה' לְמֹשֶׁה לְאַחֹז אֶת הַנֶּחֱשׁ בְּזַנְבוֹ, לְלַמֵּד אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל הַדּוֹרוֹת עַל הַחוּבָה לַעֲסֹק בְּתוֹרָה.

כִּי 'מִטָּה' הוּא רָמַז לְתוֹרָה, שֶׁהַתּוֹרָה הִרִי נִקְרָאת 'עֵץ חַיִּים'.

וְאָמַר ה' לְמֹשֶׁה שִׁיָּאֲחֹז אֶת הַמִּטָּה - אֶת הַתּוֹרָה, כִּי אִם הוּא יִרְפָּה מֵאֲחִיזוֹתוֹ בָּהּ, הוּא מְעוֹרֵר אֶת הַנֶּחֱשׁ הַקְּדָמוֹנִי, שֶׁהוּא כּוֹחַ הָרַע בְּעוֹלָם.

וְאִכּוֹן כֹּךָ הֵיטָה: 'וַיִּשְׁלַכְהוּ אֶרְצָה וַיְהִי לְנַחֲשׁ' כִּי אִם עוֹזְבִים אֶת הַתּוֹרָה, מִתְגַּבֵּר הַיֵּצֵר הָרַע, הַמְּבַקֵּשׁ לְהַחְרִיב אֶת הָעוֹלָם.

אֲךָ גַּם אִם כָּבֵר עֲזַב אֶת הַתּוֹרָה, יֵשׁ לוֹ עֲצָה:

'שַׁלַּח יָדְךָ וְאַחֹז בְּזַנְבוֹ', חוֹזֵר וְאַחֹז בְּזַנְבוֹ שֶׁל הַנֶּחֱשׁ, כְּלוּמַר, תְּשׁוּב בְּתְשׁוּבָה, וְאִזּוֹ יִהְפֵּךְ הַנֶּחֱשׁ לְמִטָּה.

יום ששי

מי יעזור לנו להתמודד?

דְּרַכּוּ שֶׁל כֹּל יְהוּדִי בְּעוֹלָם הַזֶּה הֵיא קִשָּׁה, מְלָאָה אֲתָגְרִים וְנִסְיוֹנוֹת.

הַיֵּצֵר הָרַע טוֹמֵן בְּכָל עֵת מְלַכּוּדוֹת וּפְתוּיִים, וְעַל פִּי דְרָךְ הַטְּבַע קִשָּׁה מְאֹד לְהִצְלִיחַ וְלַעֲמֹד בָּהֶם.

אָדָם לְבַדּוֹ לֹא יוֹכֵל לַעֲבֹר אֶת חַיִּיו בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּאִפְסוֹ הָרְאוּי, לוֹלֵי עֲזָרָה.

אִזּוֹ מִי עוֹזֵר לוֹ?

מִן הָאֲבִיר יַעֲקֹב בְּסִפְרוֹ פְּתוּחֵי חוֹתֶם גְּלוּת לְנוּ מִי:

ה-נ-ש-מ-ה

הַנְּשִׁמָּה שֶׁהֵיא חֵלֶק אֵלּוּ-הַ מַמְעַל, וְהֵיא נִשְׁלָחָה עַל יְדֵי ה' לַעֲזֹר לְאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה.

הַנְּשִׁמָּה שׁוֹכֶנֶת בְּקִרְבּוֹ, לוֹחֶשֶׁת לוֹ כֹּל הַזְּמַן אֶת הַמוּטָל עֲלָיו, וּמְזַכֵּרָה לוֹ אֶת הַתְּפִקִּיד שֶׁלוּ בְּעוֹלָם.

אִם הָאָדָם יִשְׁמַע לַעֲצַת הַנְּשִׁמָּה - הוּא יִצְלִיחַ.

זֶה הַפְּרוּשׁ בְּפִסּוּק 'הַבָּאִים מִצְרַיִמָּה אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ', כִּי יְרִידַת הָאָדָם לְעוֹלָם מִשׁוּלָה לְיְרִידַת יִשְׂרָאֵל לְמִצְרַיִם,

'אִישׁ' הוּא רָמַז לְנִשְׁמָה [שֶׁהֵיא מִשְׁפִּיעָה עַל הָאָדָם],

'אִישׁ וּבֵיתוֹ בָּאוּ' יְרִידַת הַנְּשִׁמָּה לְעוֹלָם, הֵיא כְּדֵי לַעֲזֹר לְבֵיתוֹ שֶׁל אָדָם, שֶׁזֶה הַגּוֹרֵף, לַעֲבֹר אֶת הַחַיִּים עַל פִּי הַתּוֹרָה.

שו"ת תור

